

Utvärderingsrapport Magisterexamen i audiovisuella studier

Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) har utvärderat *Magisterexamen i audiovisuella studier*. Utvärderingen har genomförts av UFN:s utskott för utvärdering av utbildning (UUU) vid institutionen för kultur och samhälle (IKS).

Rapporten är en sammanställning av sakkunnigyttranden som baseras på skriftliga underlag (självvärderingar inklusive bilagor, matris över kurser/examensmål samt kurs- och utbildningsplaner). De skriftliga underlagen har granskats av externa sakkunniga docent Mischa van Kan, Linnéuniversitetet, och docent Josepha Wessels Malmö universitet, som lämnat skriftliga yttranden. Därutöver har intervju med två studenter genomförts 2025-12-15 och ingått i utskottets underlag.

Återkoppling på utkast till utvärderingsrapport har inhämtats 2026-01-22.

Bedömningsområde 1: Generell beskrivning

Bedömningsgrund 1.4

En beskrivning av utbildningsprogrammets innehåll visar att innehållet har en rimlig omfattning och djup samt är väl avgränsat.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv utbildningsprogrammets innehåll på ett översiktligt sätt och ange hur det avgränsas mot eventuella närliggande program.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet vid DAVA visar tydligt att det finns ett starkt fokus på relationen mellan teoretisk förståelse och praktikbaserat lärande, där studenterna i fem olika kurser ges möjlighet att utveckla praktiska filmproduktionsfärdigheter och tolka sina projekt genom ett teoretiskt perspektiv. Examensarbetet har därför både ett kreativt resultat och en skriftlig akademisk uppsats. Detta är en styrka hos programmet och skiljer det från andra program. Omfattningen är rimlig och visar tydligt på en utveckling i detta avseende.

Utlåtande, sakkunnig 2

Utifrån beskrivningen bedöms programmets innehåll vara av en rimlig omfattning och kombinera både praktiska kunskaper och färdigheter med teoretisk djup på ett noga övervägt sätt. Programmet har en tydlig profil i just kombinationen (och/eller samspelet mellan) ljud och bild.

Användandet av metoder från designforskning väcker frågan om utbildningar inom design och omliggande områden också ska betraktas som närliggande program och eventuella konkurrerande program.

Kursplanerna indikerar att uppdelningen mellan praktiska och teoretiska perspektiv inte går mellan olika kurser, utan att båda perspektiv kombineras i de olika kurserna, vilket anses vara önskvärt utifrån profilen som kommer fram ur programbeskrivningen.

Studenternas kommentarer

De intervjuade studenterna är nöjda med programmets upplägg och innehåll som de menar har mött de förväntningar de hade.

På frågan hur teori och praktik integreras svarar de att det ungefär rör sig om 50/50. Upplägget är sådant att en kurs ska undersöka en metod och utmytna i dels en praktisk gestaltungsuppgift, dels en text i essäform.

De är positiva till att studenter med olika inriktningar (t ex ljudproduktion, manus, bildproduktion) påverkar innehållet i programmet. Flera perspektiv blandas i många små projekt. T ex har en av studenterna som har inriktning mot ljudproduktion tagit in lite om bild i sina projekt, och tillägger att han innan kursen hade svårt att se hur studenter med inriktning mot manus skulle göra en gestaltning (eftersom de mest skriver), men att det blivit tydligt att det går och att olika uttryckssätt kan mötas.

Utskottets kommentarer

Utskottet instämmer med sakkunniga i att programmet har en unik profil jämfört med andra nationella utbildningar genom att kombinera praktiska färdigheter och teoretiskt djup på ett genomtänkt sätt med tydlig profil i samspelet mellan ljud och bild; kursplanerna visar att teori och praktik integreras inom kurser och examensarbete.

Med tanke på att designforskningsmetoder tillämpas kan det vara lämpligt att utbildningen förhåller sig till huruvida designutbildningar bör betraktas som närliggande och eventuellt konkurrerande områden.

Bedömningsområde 2: Behov

Bedömningsgrund 2.1

Det finns ett behov av att vid Högskolan Dalarna, relaterat till institutionens och lärosätets utbildningsutbud samt till högskolans strategi.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv hur utbildningsprogrammet passar in i institutionens och högskolans utbildningsutbud samt hur det relaterar till högskolans strategi. Ge även en samlad beskrivning, gärna schematisk, av institutionens utbildningar och hur de relaterar till varandra. I den schematiska beskrivningen ska det föreslagna utbildningsprogrammet ingå.*
- *Utbildningsprogrammets relation till eventuella program med liknande eller överlappande innehåll vid institutionen och övriga högskolan ska framgå av beskrivningen.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet är heltäckande i den meningen att de fyra kandidatprogrammen i musik och ljud, tv och sociala medier, filmproduktion och manusförfattande samt medieproduktion vid DAVA och kandidatprogrammet i grafisk design och webbutveckling ger en solid grund för vidare specialisering i masterprogrammet i audiovisuella studier. Det täcker både djupet och bredden i det audiovisuella området som yrkessektor för framtida jobbperspektiv.

Dalarna Högskola skiljer sig från andra universitet i Sverige, såsom Göteborgs universitets kandidatprogram i fotografi eller film, Jönköpings grundnivåutbildning i ljud och design samt Stockholms, Lunds, Malmös och Linneuniversitets utbildningar i filmvetenskap. Den utbildning som Dalarna Högskola erbjuder är omfattande, medan andra universitet erbjuder aspekter av de praktiska och teoretiska dimensionerna av filmproduktion, om än mindre väl integrerade än den kombinerade utbildningen vid Dalarna. Dessa utbildningsprogram, såsom filmvetenskap, har en stark betoning på teoretisk analys snarare än praktisk tillämpning.

Utlåtande, sakkunnig 2

Utbildningen passar på ett naturligt sätt in i den samlade kompetensen som finns på institutionen. Dessutom visar utbildningen på en kritisk och uppdaterad förståelse av dagens mediesamhälle där ljud och bild samverkar på många olika sätt. Programmet passar väl in i Högskolan Dalarnas strategi eftersom dess struktur möjliggör det för studenter att studera på halvfart och fortsätta förvärvsarbete. Därmed passar det i strategin för livslångt lärande. Dessutom förbereder programmets innehåll och upplägg studenterna för ett liv där de ska fortsätta att lära sig.

Magisterprogrammet skapar en intressant fördjupning och specialisering för de olika programmen på kandidatnivå som finns vid institutionen. Att programmet får studenter från institutionens olika program gör också att studenterna tar med olika perspektiv in i utbildningen som ger studenterna möjlighet att lära från varandra.

Utskottets kommentarer

Programmet erbjuder fördjupning i relation till miljöns fyra kandidatutbildningar och särskilt värde skapas genom att studenterna tillför olika perspektiv från sina respektive program. Programmet passar väl i miljöns samlade kompetens och för livslångt lärande genom deltidstudier.

Bedömningsområde 3: Lärarkapacitet och lärarkompetens

Bedömningsgrund 3.1

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning som genomförs inom utbildningsprogrammet och den forskningsanknytning som erfordras.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv lärarnas vetenskapliga/konstnärliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens (se separat personaltabell, tabell 1) och förklara varför den är tillräcklig och adekvat samt står i proportion till utbildningens undervisning, studentantal på respektive examensnivå, handledning, examination och examinatorskompetens. Beskriv hur och i vilken omfattning lärarnas kompetens används i utbildningen och kommentera särskilt vilken lärarledd undervisningstid studenterna erbjuds. Beskriv också lärarkapaciteten och lärarkompetensen i relation till hur det ser ut nationellt inom området.*
- *De lärare som ingår i beskrivningen ska vara de som medverkar i programmet. Detta innefattar även undervisning som utförs av lärare från andra ämnen än det ämne som ansvarar för utbildningsprogrammet samt lärare vid andra institutioner eller andra lärosäten, med kompetens som är relevant för programmet.*
- *Beskriv hur arbetet sker långsiktigt för att säkerställa att det finns tillräckliga lärarresurser.*
- *Ange särskilt om nyrekrytering bedöms nödvändig, i nuläget eller inom nära framtid (1-3 års sikt). Gör också en bedömning av eventuella utmaningar med den nödvändiga rekryteringen.*
- *Bifoga publikationsförteckning för de lärare som deltar i undervisningen. Förteckningen ska endast redovisa publikationer med relevans för ämnet.*

- *Om utbildningsprogrammet är ett yrkesprogram som inkluderar verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ska redogörelsen inkludera handledarkompetens inom VFU.*
- *Beskriv hur arbetet sker långsiktigt för att säkerställa att det finns tillräckliga lärarresurser.*
- *Ange person som är programansvarig lärare.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet har totalt 17 lärare, varav två är professorer i audiovisuella studier respektive musikvetenskap, två är docenter och fyra är adjunkter. Resten är lektorer. Antalet lärare och deras kompetens är mer än tillräckligt för de program och kurser som utvärderats. För ytterligare kompetensutvecklingsperspektiv kan adjunkterna uppmuntras att ta steget till doktorsnivå, liksom att underlätta processen för lektorer att bli docenter. Könsfördelningen kunde vara bättre, eftersom endast fyra kvinnor ingår i lärarkåren. Lärarnas ålder ligger främst mellan 40 och 60 år. Ny rekrytering skulle också bidra till att säkerställa att programmet har tillräckliga resurser på medellång och lång sikt för att kunna växa. Lärarna är produktiva när det gäller publikationer, särskilt inom ljud- och musikområdet. En mer fokuserad strategi behövs för att förbättra publikationerna, både teoretiskt och metodologiskt, inom det audiovisuella området.

Utlåtande, sakkunnig 2

Lärlärlaget för programmet är stor och har en mångfacetterad expertis inom olika områden som anses vara högst relevant för utbildningen. Detta gäller både teoretiska och praktiska erfarenheter. De olika mötesplatserna och samarbetena på institutionen säkerställer också att det finns möjligheter att utbyta dessa erfarenheter bland lärare. Denna kombination av expertis om samspelet mellan ljud och bild anses vara unik i en nationell kontext.

Den mångfacetterade expertisen bland lärlärlaget möjliggör tillgängligheten av kompetens till handledning av examensarbeten men kommer även med en stor utmaning att samordna de olika insatserna inom utbildningen. Utifrån kursvärderingar att döma finns det ibland en risk att det stora antalet lärare i samma kurs leder till otydligheter. Självvärderingen och kursanalysen visar att program- och kursansvarig är medvetna om eventuella problem. För att undvika dessa problem är det viktigt att program- och kursansvarig har tillräckligt med resurser för att samordna undervisning på programmet och på kurserna som ingår i programmet. Kursanalysen visar vidare att programansvarig har en strategi för hur den kan jobba vidare med detta.

Kompetensen inom lärarkollegiet anses vara bra. Publikationsförteckningen visar att lärlärlaget publicerar aktivt och att flera av lärarna samarbetar inom forskning. Det är önskvärt att programansvarig har minst docentkompetens och överlag är det önskvärt att lärare som undervisar regelbundet och mycket på programmet har minst docentkompetens. Lärlärlaget ska delvis ges möjlighet att meritera sig och vid nyrekryteringar ska läggas vikt vid meriteringen.

Studenternas kommentarer

Studenterna upplever att tillgången till lärare och handledning är god och att lärarna är lätta att ta kontakt med.

Vid frågor om administration och koordination mellan kurser är de två intervjuade studenterna inte eniga. Den mer kritiske studenten menar att kan det vara lite svårt att separera vilken kurs som egentligen pågår när en lärare som är ansvarig för en kurs undervisar i andra kurser. Ett annat exempel på svårigheten att hålla isär kurser är att en kurs enbart utgörs av ”quick and dirty -seminarier”, och att dessa inte fokuserar så mycket på slutuppgiften. Studenten menar dock att det hade varit enklare om han valt mer olikartade teman för de olika kursprojekten och tipsar om att det vore bra med tydliga uppmaningar att hålla isär projekten innan kurserna. Den andre studenten ser å sin sida inga dylika

problem, men förstår svårigheterna att veta var olika inslag ska tillämpas när individuella projekt i olika kurser är väldigt närliggande.

Utskottets kommentarer

Kollegiet har mångfacetterad expertis i samspelet mellan ljud och bild och lärarkapaciteten är tillräcklig. Forskningsaktiviteten är hög, men ett strategiskt fokus på publikationer specifikt inom det audiovisuella området skulle stärka forskningsanknytningen. Det är önskvärt att programmets lärarlag har en kritisk kärna med minst docentkompetens. Institutionen bör ha detta i åtanke vid nyrekrytering och verka för utökat meriteringsstöd. Vid nyrekrytering bör även en jämnare könsfördelning inom kollegiet vara prioriterat.

Utskottet rekommenderar att se över rutiner för samordning och information inom och mellan kurser.

Bedömningsområde 4: Utbildningsmiljö, forskningsanknytning och kvalitetsarbete

Bedömningsgrund 4.1

Ämnet som ansvarar för utbildningsprogrammet säkerställer att det finns en sammanhållen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad utbildningsmiljö, med koppling till en eller flera levande forskningsmiljöer som är relevanta för utbildningsprogrammets profil. Det finns en tydlig beskrivning av hur forskningsanknytning av kurserna i utbildningsprogrammet sker.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv hur ämnet som ansvarar för utbildningsprogrammet säkerställer utbildningsprogrammets vetenskapliga/konstnärliga och, i förekommande fall, arbetslivsinriktade miljö, inklusive fysiska lokaler, kollegialt utbyte samt formella och informella arenor för utbyte.*
- *Beskriv på ett sammanfattande sätt de forskningsmiljöer och den forskningsverksamhet som relaterar till utbildningsprogrammet med särskilt fokus på programmets profil.*
- *Redogör för hur samtliga aspekter av forskningsanknytning som finns uppräknade under rubrikerna: Utbildningens vetenskapliga grund samt Studenternas vetenskapliga förhållningssätt och kritiska tänkande i Forskningsanknytning vid Högskolan Dalarna (C2024/1123) säkerställs i programmet.*
- *Beskriv hur kurserna i programmet täcker in de fyra fälten i figuren under rubriken: Forskningsanknytning baserad på undervisningsaktiviteter för utbildningsprogram eller motsvarande (i ovanstående dokument), samt på vilket sätt det sker en fördjupning och progression av forskningsanknytningen i programmet.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet är sammanhängande och sammanhållet i hur det är kopplat till DAVA-labbet som är centrum för utbildningen. Det audiovisuella seminariet fungerar som en central plattform som är en utmärkt arena för utbyte av erfarenheter och för att bjuda in gäster att dela med sig av sina erfarenheter och yrkeskunskaper. Det utgör också en plattform för utbyte med samhället och representanter för den audiovisuella sektorn. Detta ger programmet en grund både i praktiken och i forskningen. DAVN fungerar som ett nätverksforum som ger studenterna möjlighet att knyta kontakter med regionala kulturaktörer, vilket ger en utmärkt möjlighet att skapa kopplingar till den akademiska miljön och samhällsaktörer. Lärarna ger också studenterna möjlighet att delta i forskningsaktiviteter genom att involvera dem i aktiva forskningsaktiviteter. De fyra forskningsområdena täcks av programmet och

ger studenterna goda möjligheter att hitta sin väg i en akademisk forskningsmiljö. Det förbereder studenterna väl för sitt självständiga examensarbete.

Utlåtande, sakkunnig 2

Det finns en tydlig koppling mellan ämnets forskningsmiljö och programmet. Särskilt DAVN och det Audiovisuella nätverket verkar vara värdefulla plattform och nätverk där det finns en samverkan och utbyte av kunskap mellan lärarlaget, det omgivande samhället och studenterna. Det är dock inte helt tydligt utifrån underlaget i vilken utsträckning magisterstudenterna är aktiva i seminarieverksamheten utanför programmets vanliga undervisning. Det skulle eventuellt vara en möjlighet att utveckla, inte minst eftersom vissa magisterstudenter har publicerat tillsammans med sina handledare.

Vikten av en specifikt anpassad lokal bedöms vara mycket stor för programmet och DAVA-labbet som beskrivs i självvärderingen är livsviktigt för att kunna ge undervisning inom programmet.

Eftersom teknik och utrustning som används inom medieproduktion kan förändras och föråldras fort är det viktigt att labbet drivs med en stark framtidssyn.

Forskningsanknytning i utbildningen sker på olika nivåer och inkluderar de fyra fälten som Högskolan Dalarna har definierat som viktiga. Som nämnts ovan finns det även exempel på att studenter har publicerat tillsammans med sin handledare.

I självvärderingen nämns också strävandet i ämnet att etablera en forskarutbildning med fokus på ”hållbar medieproduktion”, vilket skulle vara angeläget. I det fallet är det dock viktigt att ämnet tydligt definierar vad ”hållbar medieproduktion” innebär.

Sammanlagt bedöms ämnet genom DAVA-labbet och DAVN ha en utbildningsmiljö som har starka kopplingar till ämnets forskningsmiljö med både vetenskaplig och konstnärlig forskning. Dessutom finns det goda kontaktytor där utbildningsmiljön kan ta del av och som studenter kan medverka i forskningsmiljön. Forskningsmiljön stämmer mycket bra överens med magisterprogrammets profil. Beskrivningen av utbildningens relation till den lokala definitionen av forskningsanknytning vid Högskolan Dalarna visar att de fyra fälten inkluderas i utbildningen.

Studenternas kommentarer

Studenterna anser att de kommer ni i kontakt med aktuell forskning. Dels har flera lärare redovisat sin forskning, och studenterna tycker sig ha fått en bred bild av denna. Dels genom det vanligt förekommande upplägget där en lärare undervisar om ett område ena veckan, och studenterna påföljande vecka arbetar med uppgifter som handlar om att göra tolkningar inom området.

De intervjuade studenterna har erbjudits möjlighet att delta i forskningsseminarium men inte deltagit. De vet inte heller om andra studenter deltagit.

Utskottets kommentarer

Styrkor är att programmet är samlat kring DAVA-labbet. Långsiktig säkring av labbteknik är en viktig förutsättning för att behålla denna styrka. Det audiovisuella seminariet involverar studenter i forskningsaktiviteter och det finns exempel på att studenter sampublicerat med forskare. Det är dock oklart hur aktiva magisterstudenter är i seminarieverksamheten utanför ordinarie kursramar.

Bedömningsgrund 4.4

I ämnet som ansvarar för programmet bedrivs ett genomtänkt arbete för att vidmakthålla och utveckla kvaliteten i kurserna i utbildningsprogrammet samt säkring av examensmålen.

Anvisningar för självvärderingen

- *Ange vilket ämne som ansvarar för att samordna kvalitetsarbete och utveckling av programmet.*
- *Beskriv hur kvalitetsarbetet uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos medarbetare och studenter.*
- *Beskriv det konkreta arbetet för att vidmakthålla och utveckla kvaliteten i utbildningsprogrammet (t.ex. arbete med programanalyser, gemensamt arbete med utbildningsplanering och progression, forskningens koppling till utbildningen, akademiska arrangemang utanför utbildningsprogrammet, samråd med externa parter).*
- *Beskriv den kompetensutveckling för personalen, inklusive pedagogisk utveckling, som långsiktigt planeras och bedöms vara möjlig att genomföra.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Revideringen av programmet under 2023 och 2024 för att balansera två studiealternativ (heltid och deltid) ledde till ett bredare engagemang och delat ansvar. Det säkerställer också att utbildningen förblir spetsforskningsinriktad och att studenterna får möjlighet att samarbeta med forskare i de senaste forskningsaktiviteterna. Det är bra att lärarna får aktivt stöd i sina karriärperspektiv och prestationer.

Utlåtande, sakkunnig 2

Det framgår ur självanalysen att inrättandet av ämnet Medieproduktion har skapat en naturlig plats för att utveckla och vidmakthålla kvaliteten i magisterprogrammet. Dessutom framgår det att en bred grupp av medarbetare involveras i kvalitetsarbetet. Det visar även att det finns ett stort engagemang bland lärarna och att alla tar ansvar för att säkerställa kvaliteten.

Det arbetet som beskrivs med den mest recenta revideringen av programmet berör främst strukturen på programmet och inte innehållet.

Självvärderingen nämner att det finns två professorer och två docenter som undervisar i programmet, vilket anses vara önskvärt. Jag har svårt att få en uppfattning utifrån tabell A i bilagor i vilken utsträckning dessa lärare undervisar i just magisterprogrammet i audiovisuella studier, även om de verkar undervisa i ämnets andra program. Det anses som viktigt att lektorerna som undervisar i programmet och som ännu inte har docentkompetens stödjas i deras meritering.

Utskottets kommentarer

Inrättandet av ämnet Medieproduktion har gett positiva effekter och bildat en naturlig nod för kvalitetsarbete med brett lärarengagemang. Även den senaste revideringen av programmets struktur tycks ha haft vidare positiva effekter genom att öka engagemang och kvalitetsmedvetenhet i lärarlaget.

Bedömningsgrund 4.5

Till utbildningsprogrammet finns ett programråd där programansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan personal, tillsammans med representanter från programmets avnämare och studenter tar aktiv del med att utveckla programmets innehåll.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv programrådets sammansättning och arbetsformer.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Kursutvärdering görs regelbundet med både studenter och lärare, och övervägandet av ett mer formellt programråd med studentrepresentanter är ett bra steg framåt.

Utlåtande, sakkunnig 2

Ett utvärderings- och reflektionsseminarium hålls i slutet av programmet och det fungerar som ett sätt att fånga upp synpunkter och diskutera programmets innehåll. Ett formellt programråd skulle dock vara önskvärt för att skapa en instans där representanter för studenterna, lärarna men även aktörer med bra koppling till arbetslivet representeras så att ett långsiktigt arbete med programmets innehåll och kvalitetssäkring kan garanteras.

Studenternas kommentarer

Studenterna är nöjda med hur kursutvärderingar och återkoppling på dessa genomförs. De menar att när lärarna berättar om upplägget märks det att de lyssnat på föregående årskull. Det förekommer inget systematiskt ”kommentarsforum”, men det finns alltid utrymme att säga till om något inte funkar. Lärare brukar även fråga om ”det här gick bra?”

Utskottets kommentarer

Regelbundna kursanalyser genomförs. Ett gemensamt utvärderings- och reflektionsseminarium i programmets slut är positivt, men ett formellt programråd med studenter, lärare och arbetslivsrepresentanter rekommenderas för långsiktig kvalitetssäkring.

Bedömningsområde 6: Kurser/utbildningsplan, säkring av examensmål och vidare studier

Bedömningsgrund 6.1

Det finns utbildningsplan, kursplaner för befintliga kurser och kortfattad beskrivning av nya kurser i utbildningsprogrammet. Examensbenämningen framgår av utbildningsplanen. För högskoleingenjörsexamen finns teknikområde angivet i utbildningsplanen. För specialistsjuksköterskeexamen finns inriktning angiven i utbildningsplanen.

Anvisningar för självvärderingen

- *Bifoga utbildningsplan för programmet.*
- *Ange vilka kurser som redan finns inrättade. Redogör kortfattat för innehåll, inklusive förkunskapskrav och kursmål för nya kurser.*
- *För yrkesexamen, ange vilka ämnen som bidrar till programmet och deras roll i programmet.*
- *Ange samläsning med andra utbildningsprogram.*
- *Om vissa kurser ges av annan institution ska detta framgå.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmets struktur och lärandemål är välstrukturerade och planerade för att täcka både konstnärlig praktik och forskningserfarenhet. Lärandemålen är tydliga och väl beskrivna i respektive kursplan, vilket ger studenterna goda möjligheter att undersöka ett självständigt identifierat forskningsproblem.

Utlåtande, sakkunnig 2

Programmet har en tydlig utbildningsplan. Examensbenämningen framgår och det finns en tydlig beskrivning av kursernas innehåll. Som granskare är det någorlunda svårt att uppfatta vad programmet är mer än dess enstaka kurser utifrån utbildningsplanen eftersom det inte finns lokala examensmål. Det ska dock inte ses som en brist. Dessutom visar självvärderingen att det har varit ett medvetet val att inte inkludera lokala examensmål.

Studenternas kommentarer

Studenterna läser två kurser parallellt. På frågan om de känner att kursplanerna ger en tydlig bild av kursernas innehåll och förväntningar, menar de att det jämfört med grundkurser inom mediaproduktion var det tydligare linjer där. När information ska samlas ihop från de parallella

kurserna så kan det bli svårt att veta vart den ska tillämpas. De meddelar att lärarna dock nämnt att de har tänkt på detta och därför delat upp kurserna på olika dagar.

De upplever att undervisningsformer och examinationsformer hänger ihop. Opponeringar och utvärderingar av varandras projekt sker i olika stadier. Ibland genom ”prototypseminarium” där studenterna presenterar hur långt deras projekt kommit, och där synpunkter som framkommer sedan kunna redogöras för i den skriftliga essän.

Utskottets kommentarer

Programstruktur och lärandemål är välplanerade för både konstnärlig praktik och forskningsförankring, och kursplaner ger tydliga mål som stödjer självständigt problemlösningsarbete.

Bedömningsgrund 6.2

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna kan uppnå nationella och eventuella lokala mål för utbildningen.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv hur utbildningens utformning och genomförande säkerställer att studenterna uppnår nationella examensmål och eventuella lokala programmål. Beskrivningen ska göras i text samt i målmatris (se B. Exempel på matris över kurser/examensmål).*
- *Beskriv hur olika lärstrategier och lärandeaktiviteter används i utbildningen för att främja studenternas lärande och progression genom programmet, i syfte att uppnå programmets examensmål.*

Utlåtande, sakkunnig 1

De olika undervisningsmetoderna, såsom akademiskt skrivande, föreläsningar och även problembaserat lärande, är mycket väl lämpade för studenterna och ger dem de bästa förutsättningarna för att lära sig. Det är väl genomtänkt och särskilt i detta program extremt lämpligt att ge studenterna möjlighet att utveckla särskilda färdigheter för att bedriva självständig forskning och praktik, vilket förbereder dem för arbetsmarknaden efter studierna.

Utlåtande, sakkunnig 2

Utbildningen är utformad för att kombinera praktiska kunskaper och färdigheter som efterfrågas i yrkesverksamhet och samtidigt för att förbereda studenter för att ta sig an vetenskaplig forskning. Kurserna som ges inom programmet säkerställer att studenterna får en fördjupad förmåga att använda och kritiskt granska verktyg och metoder inom audiovisuella produktionsprocesser. De får både en bra överblick över fältet och kan fördjupa sig i valda ämnen som även stöds av den breda kompetensen av möjliga handledare. I kurserna jobbar studenterna även med att identifiera och formulera relevanta frågeställningar för ämnesområdet som ska presenteras muntligt och skriftligt. Därmed fyller programmet målen enligt högskolelagen som är listade i utbildningsplanen.

Kursmålen ser väldefinierade ut och passar både programmets inriktning och målen i utbildningsplanen. Det finns några enstaka kursmål, som att ”beskriva ... audiovisuella produktionsprocesser” och ”redogöra för ... kulturella och samhällsliga sammanhang”, där just målen att ”beskriva” och ”redogöra för” ger intrycket av en lägre nivå än avancerad nivå. Dessa två ord handlar alltså om en detaljnivå och programansvarig kan överväga om de är överflödiga.

Utskottets kommentarer

Läraktiviteter som akademiskt skrivande, föreläsningar och problembaserat lärande är välvalda för progression mot programmets mål och förbereder både för självständig forskning och yrkesliv.

Kursmålen är i huvudsak väl definierade och stödjer måluppfyllelse, men vissa formuleringar på nivån ”beskriva”/”redogöra för” kan uppfattas som lägre än avancerad nivå och kan behöva ses över.

Bedömningsgrund 6.3

Utbildningsprogrammet förbereder studenterna för vidare studier.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv studenternas möjlighet till vidare studier, främst vad gäller studier på nästa nivå (magister-, master- eller forskarnivå), vid Högskolan Dalarna eller vid annat lärosäte.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet ger möjlighet till vidare studier efter magisteruppsatsen. Det finns ingen självklar fortsättning till doktorandnivå och mer arbete skulle kunna läggas på att utveckla hur studenterna skulle kunna dra större nytta av att fortsätta sina studier på doktorandnivå. Mer tid skulle kunna ägnas åt att utarbeta en strategi för detta. Ett förslag har lagts fram om ett separat magisterår, men resurserna kan vara en begränsande faktor.

Utlåtande, sakkunnig 2

Det finns en tydlig vision för hur magisterprogrammet kan leda till vidare studier, även om det i nuläget inte finns en utbildning på forskarnivå inom ämnesområdet. Om ämnet skulle erbjuda möjligheten att skriva en masteruppsats och att ta masterexamen skulle studenternas möjlighet att läsa vidare på forskarnivå ökas avsevärt. Ett ökat utbud av kurser inom ämnet eller ett samarbete med andra program – vid samma eller andra lärosäten – skulle göra det möjligt att läsa tillräckligt många högskolepoäng. Ämnet skulle också kunna överväga ge studenterna en viss frihet att välja kurser på avancerad nivå för att specialisera sig i önskad riktning. Planeringen av en tydligare möjlighet eller väg till masterexamen skulle skapa nya möjligheter för studenterna inom magisterprogrammet.

Studenternas kommentarer

Studenterna hade vid intervjutillfället ännu inte fått information om möjligheter till vidareutbildning. De fick dock information om magisterprogrammet under deras grundutbildning.

Utskottets kommentarer

Programmet möjliggör vidare studier efter magisteruppsatsen. För närvarande finns ingen egen forskarutbildning, men det finns inom ämnesmiljön en vision för progression mot forskarnivå. Det är då viktigt att genomföra en kartläggning av vilka möjliga forskarutbildningar, inklusive behörighetskrav, som är möjliga vidareutbildningsvägar för studenterna. Detta skulle vara till stöd vid kursutveckling som t ex utökat kursutbud/samverkan och större valbarhet, och vid eventuell utveckling av egen masterutbildning/forskarutbildning.

Bedömningsområde 7: Utrymme, attraktionskraft samt samhällsrelevans

Bedömningsgrund 7.1

Det finns utrymme för utbildningsprogrammet sett till utbudet vid andra lärosäten nationellt och internationellt (vid internationell antagning), samhällsutveckling samt vetenskaplig utveckling.

Anvisningar för självvärderingen

- *Gör en analys av konkurrerande utbildningar. Analysen ska innehålla en översikt över motsvarande eller liknande utbildningar vid andra lärosäten. Om möjligt ska översikten innehålla uppgifter om inriktning och söktryck för dessa program. Jämförelsen ska göras för*

svenska lärosäten. Om det planeras för internationell antagning ska jämförelse även göras internationellt.

- *Beskriv på vilket sätt utbildningsprogrammet passar in i/bidrar till det nationella och internationella utbudet av liknande utbildningar. De styrkor respektive svagheter som utbildningsprogrammet har jämfört med angivna utbildningar ska anges.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet är unikt i Sverige på grund av sitt tvärvetenskapliga tillvägagångssätt och kombinationen av teori och praktik i en genomtänkt struktur med utbildning på kandidat- och magisternivå samt möjlighet till doktorandnivå. Det har därmed en utmärkt konkurrensposition jämfört med andra AV-program i Sverige.

Utlåtande, sakkunnig 2

Programmets specifika fokus på samspelet mellan ljud och bild gör att det har en unik position inom det svenska utbildningslandskapet. Även faktumet att programmet ges på vetenskaplig grund gör att den sticker ut i utbildningsutbudet, även om konstnärliga metoder och teorier är en väsentlig del av programmet. Detta innebär att det finns lite konkurrens inom det specifika ämnet på avancerad nivå. Dessutom fyller utbildningen arbetsmarknadens behov av en hög utbildningsnivå, som en rapport från Arbetsförmedlingen har identifierat och som hänvisas till i självvärderingen.

Utskottets kommentarer

Den särskilda inriktningen på samspelet mellan ljud och bild samt vetenskaplig grund ger en unik konkurrensfördel bland utbildningar på avancerad nivå inom området och en god arbetsmarknadsrelevans enligt underlag från Arbetsförmedlingen.

Bedömningsgrund 7.2

Det finns ett tillräckligt stort rekryteringsunderlag för utbildningsprogrammet, bland en eller flera definierade målgrupper.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv sökandegrupper (målgrupper) till utbildningsprogrammet. Faktorer som kan tas upp är exempelvis målgrupp utifrån behörighetskrav till programmet, region/boendeort och annan bakgrund. En redogörelse bör göras av hur stor de tänkta sökandegrupperna är och vilket söktryck (förstahandssökande per antagen) utbildningen har.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet är inriktat på en väl definierad målgrupp av studenter. Medan magisterprogrammet ges på svenska finns det betydande fördelar med att övergå till engelska för att attrahera studenter från utlandet och bredda basen internationellt. Det skulle också kunna vara ett bra incitament för att öka antalet studenter och säkerställa programmets stabilitet på lång sikt.

Utlåtande, sakkunnig 2

Programmet har en tydlig definierad målgrupp. Dessutom finns det diskussioner om att ändra programmets undervisningsspråk till engelska för att öppna upp programmet till en större målgrupp och eventuellt också internationell antagning. Det anses vara möjligt om lärolaget är dimensionerat till studentantalet. En annan viktig fundering som lyfts är att bättre marknadsföra programmet till andra utbildningsinstitutioner.

Utskottets kommentarer

Målgruppen är tydligt definierad, men ett språkbyte till engelska skulle kunna stärka programmarknadsföringen mot andra lärosäten, bredda rekryteringsbasen internationellt och stabilisera antalet studenter.

Bedömningsgrund 7.4

Utbildningsprogrammet är relevant ur ett samhällsperspektiv – regionalt, nationellt och/eller internationellt.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv behovet av utbildning inom programmets område för det omgivande samhället, ur ett regionalt, nationellt och/eller internationellt perspektiv.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Den gedigna tekniska grunden som ges i kandidatprogrammet förbereder studenterna mycket väl för magisterprogrammet, där de kan specialisera sig ytterligare men också fördjupa sig i teorier och tillvägagångssätt på en mer abstrakt akademisk nivå. Detta gör studenterna och utexaminerade från denna utbildning till en attraktiv resurs för mediebranschen i Sverige, för att möta efterfrågan på arbetskraft inom TV- och filmproduktion. Särskilt efterfrågan på ljud- och ljus tekniker ökar, vilket är en välkommen utveckling.

Utlåtande, sakkunnig 2

I vårt samhälle där audiovisuella medier har tagit en allt mera central plats har programmet en självklar plats, inte minst eftersom detta program är unik i en nationell kontext eftersom det fokuserar på just samspelet mellan det auditiva och det visuella. Utifrån självvärderingens analys – som baserar sig på en rapport från Arbetsförmedlingen – kommer efterfrågan av producenter inom kultur, media och design öka när strömningsutbudet ökar och vikten för en eftergymnasial utbildning bedöms som hög. Programmet rekommenderas att även göra en omvärldsanalys för att undersöka vilka behov av utbildningen som finns utanför väletablerade områden som TV- och filmproduktion.

Utskottets kommentarer

Programmet är samhällsrelevant i och med ett alltmer audiovisuellt präglat samhälle och enligt arbetsförmedlingens analys bör det finnas en framtida arbetsmarknad. Ämnesmiljön skulle dock med fördel komplettera arbetsförmedlingens analys mot områden bortom TV- och filmproduktion.

Bedömningsområde 8: Arbetslivsanknytning, hållbar utveckling, jämställdhet och internationalisering

Bedömningsgrund 8.1

Utbildningen är användbar och förbereder studenterna för arbetslivet.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv hur utbildningsprogrammets innehåll och utformning säkerställer användbarhet och förberedelse för arbetslivet. Hänsyn ska tas till att arbetslivet i ökande utsträckning har en internationell prägel.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Karriärmöjligheterna är stora för studenter och utexaminerade från detta masterprogram. Det förbereder dem för arbetslivet, särskilt genom deras individuella projekt. Det som inte framgår tydligt

av programmet är i vilken utsträckning studenterna har möjlighet att göra praktik hos lokala, regionala eller till och med internationella aktörer inom branschen (produktionsbolag, filmfestivaler, TV-bolag etc.), vilket skulle vara ett bra tillfälle att öva sig på arbetslivet och hur det är att arbeta i denna bransch. Det skulle också vara bra för framtida arbetslivsperspektiv att anordna någon form av mässa för detta ändamål.

Utlåtande, sakkunnig 2

Det som bedöms som särskilt bra med utbildningen är att fokus inte bara ligger på att lära studenter att använda gängse verktyg och metoder, utan att förbereda studenterna på ett arbetsliv där de behöver anpassa sig till nya teknologier och produktionssätt. Det gör att studenterna förbereds för ett arbetsliv där nya verktyg och nya sätt att jobba med audiovisuella medier kommer dyka upp. Det gör att studenterna inte bara förbereds för arbetslivet när de precis har tagit examen, utan även under resten av deras arbetsliv. Även nätverket DAVN har potential att vara en förbindelse mellan utbildningen och arbetslivet.

Studenternas kommentarer

Studenterna meddelar att det i programmet inte förekommer någon form av kontakt med branschen och att det t ex vid praktik på grundprogrammet handlade mycket om att själv hitta och ta kontakt med praktikplatser. En av studenterna arbetar dock redan som ljudtekniker.

Utskottets kommentarer

En styrka är att utbildningen tränar för anpassning till nya teknologier och produktionssätt över hela yrkeslivet. Nätverk som DAVN kan fungera som bro till arbetslivet, men exempelvis en branschmässa skulle utgöra ytterligare förstärkning.

Bedömningsgrund 8.3

Utbildningsprogrammet rymmer inslag av hållbar utveckling samt jämställdhet i enlighet med lärosätets mål.

Anvisningar för självvärderingen

- *Beskriv hur inslag av hållbar utveckling samt jämställdhet integreras i utbildningen.*

Utlåtande, sakkunnig 1

Programmet har arbetat med att jämna ut könsbalansen i lärarkåren, vilket skulle kunna fortsätta för att nå en slutlig balans. När det gäller åtgärderna för hållbar utveckling är det inte helt klart vilka andra åtgärder som vidtagits förutom den hybridundervisning som införts för att minska resandet. Ingenting rapporteras om den film- och ljudproduktionsutrustning som används, hur tekniska apparater kasseras. En mer utförlig beskrivning och reflektion kring detta skulle vara till nytta.

Utlåtande, sakkunnig 2

Utifrån självvärderingen bedöms programmet jobba på ett bra sätt med könsfördelningen i lärarlaget. Det är dock otydligt på vilket sätt jämställdhet finns med i undervisningens innehåll. Självvärderingen visar att man i programmet på ett aktivt sätt har jobbat med hållbar utveckling och minska miljöpåverkan. Även om det utifrån självvärderingen är svårt att bedöma hur dessa aspekter påverkar (och återkommer i) undervisningens innehåll.

Utskottets kommentarer

Strävan mot jämnare könsbalans i lärarlaget är positiv. Det är dock otydligt hur jämställdhet och hållbar utveckling integreras i undervisningens innehåll utöver hantering av utrustningens livscykel.

Övrigt

Kommentar avseende rutiner för handledning och examination av examensarbete:

sakkunnig 1

- Detta är en grundlig och integrerad betygsprocess och procedur för handledning av examensarbeten. Hur granskas slutprodukterna, är detta endast för studenterna eller innebär det också ett engagemang från allmänheten? Detta beskrivs inte så tydligt här.

sakkunnig 2

- Rutinerna för handledning av examensarbete verkar mycket bra eftersom handledare väljs utifrån relevant kompetens för respektive examensarbete. Dessutom visar självvärderingen på en medvetenhet om vikten av att diskutera form och utgångspunkter för handledning med varje student. Vid examination verkar det finnas en bra struktur som stödjer studenternas lärande. Dessutom finns det bra rutiner för hur arbetena bedöms.

Kommentar avseende extern granskning eller medbedömning av examensarbete:

sakkunnig 1

- Den externa medbedömningen är en bra utveckling och bör återinföras så snart det finns resurser för detta.

sakkunnig 2

- Det framkommer att lärosätens ekonomiska situation gör att det inte längre är lärare från andra lärosäten utan lärare från det egna lärosätet som gör en medbedömning av examensarbeten. Även en intern medbedömning anses stärka bedömningen av examensarbetet. Dessutom finns det en önskan i programmet att återuppta extern medbedömning så fort ekonomin tillåter det.

Kommentar avseende eventuella speciella förhållanden som påverkar prestationsgraden:

sakkunnig 1

- Blandningen av deltids- och heltidsstudenter påverkar prestationsgraden, och även programmets storlek spelar en roll. Hur detta kommer att förändras i framtiden, särskilt om programmet övergår till engelska, är oklart.

sakkunnig 2

- I mindre utbildningar kan prestationsgraden variera eftersom enstaka studenter påverkar prestationsgraden relativt mycket. Dessutom finns det både heltids- och halvtidsstudenter, vilket innebär att inte alla studenter som börjar samtidigt kommer sluta samtidigt. Det gör att antalet utfärdade examina inte alltid synkar med prestationsgraden.

Utskottets kommentarer

- Rutinerna för handledning och examination av examensarbeten är grundliga och väl integrerade. En utvecklingspotential kan vara att integrera någon form av populärvetenskaplig presentation av examensarbetets resultat i examinationen.

- Extern granskning/medbedömning av examensarbeten är önskvärd och strävan bör vara att hitta former för utbyten med andra lärosäten som inte är kostnadskrävande.

- Prestationsgrad varierar naturligt i små program och med blandade studietakter.

Sakkunnigas sammanfattande bedömning

Styrkor inom utbildningen

Sakkunnig 1:

- Programmet är mycket välstrukturerat både vad gäller inpassningen av kandidatutbildningen före denna masterkurs. Utbildningens innehåll är utmärkt placerat och kombinationen av teori och praktik gör programmet till en stark utbildning inom tv- och filmproduktion och audiovisuella studier. Den goda kombinationen av teori och praktik är en av programmets största styrkor.
- Det faktum att det finns bra fysiska utrymmen för utbildningen, både för praktik och teori, är en stor styrka.
- Programmet har en utmärkt lärarkår som täcker alla olika aspekter av audiovisuella studier. Studenterna har gott om möjligheter att interagera med dem.

Sakkunnig 2:

- Utbildningens unicitet.
- Den genomgående kombinationen av konstnärliga, praktiska och vetenskapliga perspektiv.
- Stort lärarlag med mångfacetterad expertis.
- Anpassade lokaler (som DAVA-labbet) och sammanhang (DAVN och det Audiovisuella nätverket).

Svagheter inom utbildningen

Sakkunnig 1:

- Könsfördelningen i lärarteamet skulle kunna förbättras.
- Programmet ges endast på svenska, vilket är en fördel regionalt och nationellt, men för att locka internationella studenter skulle man kunna överväga att byta till engelska.
- En starkare koppling till branschen skulle kunna utvecklas ytterligare.
- Dessutom skulle den direkta kopplingen mellan den forskning som bedrivs av personalen och utbildningen kunna göras tydligare.

Möjligheter för framtida utveckling

Sakkunnig 1:

- Övergången till engelska skulle kunna vara en positiv utveckling för programmet i syfte att öka internationaliseringen.
- En introduktion av möjligheten till praktik hos branschaktörer och förgrening inom området.
- Särskilt med tanke på konjunkturen inom mediebranschen skulle detta program kunna utvidgas till andra områden inom medieteknik och produktion, till exempel en kombination av interaktiv design och immersiva medier (XR, virtuell verklighet och andra former av filmiska medier).

Sakkunnig 2:

- Många inblandade lärare i samma kurs kan leda till otydligheter.
- Utbildningen saknar i nuläget ett programråd.

Sakkunnig 1:

- En av de största utmaningarna är att fortsätta att attrahera tillräckligt många studenter för att programmet ska vara hållbart.

Sakkunnig 2:

- Lärarlaget behöver ha och fortsätta utveckla en god vetenskaplig meritering.
- Lärarlagets praktiska expertis och lokalerna behöver kunna anpassas till utvecklingar inom fältet.

Övriga synpunkter eller frågor:

Sakkunnig 2:

Att ha en kurs som innehåller en ”Introduktion till magisterexamensarbete” förefaller för mig som granskare ovanlig och väcker frågan vad kursens position i programmet är. Det är möjligt att det finns goda skäl till att ha en sådan kurs, men det kan vara bra att överväga om det i stället kan vara bättre att ha en kurs som snarare är en introduktion till forskningsområdet audiovisuella studier.

Programansvarig och inblandade lärare kan avgöra om kursens innehåll ska anpassas eller ska vara oförändrad, men jag vill i alla fall skicka med min tanke.

Signerats av: Roger Nyberg (HDa), 2026-05-04 Lovisa Berg (HDa), 2026-05-05